

Erziehungsdirektion
des Kantons Bern

Amt für Kindergarten,
Volksschule und Beratung

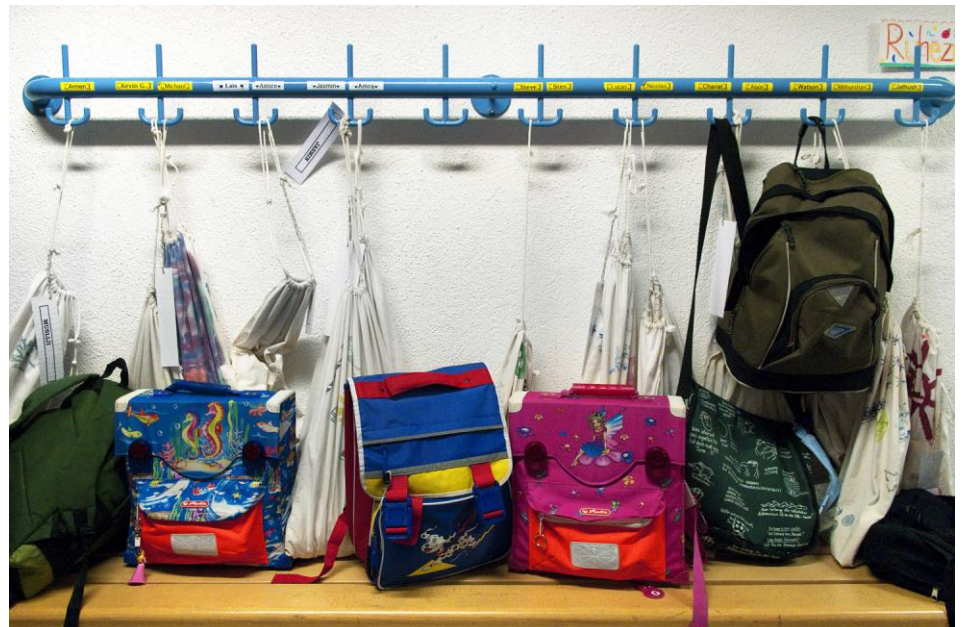
Direction de
l'instruction publique du
canton de Berne

Office de l'enseignement
préscolaire et obligatoire, du
conseil et de l'orientation

ኣብ ካንቶን ቦርን ቤት ትምህርቲ

ሓበሬታ ወለዲ

ጀርመንኛ ኣብ ዝዘረበሉ ክፍሊ ካንቶን

መቼድም ካብ ኣመሓዳሪ ቤት ትምህርትታት

ዝኸበርኩም ወለዲ

ኣብተን ናይ መጀመርታ እዋን ትምህርቲ፣ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ብቐዳምነት ደረጃ ትሕዝቶ ህይወት እየን ዝኾነ። ቆልዑ ኣብዚ ዕድሜኡም ምስ ኣዋልድን ኣወዳትን ደቂ ክፍለም ብኣንሳብ ዝፈጠርዎ ማሕበረሰብ ዓቢ ተራ ዝጸወተሉ ዘደንቕ ዓለም እዮም ዝኣትዉ።

ናይ ቆልዓ ቅሳነት፣ ምስ መምሃራን ዘለዎ ርክብን፣ ስድራ ቆልዓ ንቤት-ትምህርቲ ዘለዎም እምነትን፣ ንዓይ ኩሉ ጊዜ ቀዳምነት ዘለዎን ኣገዳስን እዩ። ኣብ ሞንጎ ቤት ትምህርት ወለድን ዘሎ፣ ቀጻልነት ዘለዎን ንመጻኢ ዝግለመን ኣባራዊ ስራሕ፣ ንናይ ቆልዓ ትምህርታዊ ዕብዮት መሰረቱ እዩ። እዚ ስንዖት ዘለዎ ኣባራዊ ስራሕ ድልዮት ልቦይ እዩ።

በርንድሃርድ ፑልሸር, ኣመሓዳሪ ቤት-ትምህርትታት

ከም መጠን ወለዲ፣ እዚ ዕላማ ተግባራዊ ንኸኸውን ብጣዕማ ብዙሕ ዝኾነ ኣወንታዊ እጃም ከተበርክቱን ንቐጻሊ ትምህርታዊ ህይወት ቆልዑኹም ብጥንቃቄን ብደገፍን ከተሰንዶም ትኸእሉ ኢኹም። ኣብዛ ጽሕፍቲ፣ እተን ንዓኹም ንናትና ናይ ቤት-ትምህርቲ ኣሰራርሓ ከመይ ከም ዝኾነ ንኸትፍልጡ ክሕግዛኹም ዝኸእላ ሓበሬታታት ኣስፊርናየን ኣለና።

- ኣብዚ ብወ.ሐ.ዱ ነዘን ዝኸጸላ ሕቶታትኩም መልሲ ትረኽቡ።
- መዋእለ ሕጻናትን ቤት-ትምህርትታትን ከመይ እየን ተሃሊጻ?
- ካብ ስድራ እንታይ ትጽቢት ኣሎ?
- ቆልዓይ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ቅሳነት ንኸለምዖን ጽቡቕ ንኸመሃርን እንታይ ክገብር እኸእል?

መምሃራን ደቅኹምን ኣለፍቲ ቤት ትምህርትን ብቐጻልነት ሓበሬታታት ንኸህቡኹም ቅሩባት እዮም። ንናትና ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ እዉን ኣስተውዕልዎ። www.erz.be.ch, እዛ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ናይ መንበሪኹም ማሕበር ዓድን ናይ ቆልዓኹም ቤት ትምህርትን እያ።

ንቆልዓኹምን ንዓኹምን እውን ከም መጠን ወለዲ ጽቡቕ እዋናት መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ንምጥልኩም።

(Handwritten signature)

በርንድሃርድ ፑልሸር፣ ናይ ካንቶን በርን ኣመሓዳሪ ቤት ትምህርትታት

ትሕዝቶ

1	እቲ ኣገዳሲ ብሓጺሩ	3
	ሓፈሻዊ	3
	ዓመት ትምህርትን ዕረፍትን	3
	ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ	3
	መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ	4
	ዕዮ ገዛ	4
	ኣወሃህባ ነጥቢ	4
	ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን	4
	ተወሳኺ ትምህርትን ምድላዎት ጊዜ ዕረፍትን	5
	ጥዕና	5
2	ቤት ትምህርቲ	6
	ዕላማን ኣገባብ ስርሓትን	6
	መዋእለ ሕጻናት	6
	ቀዳማይ ደረጃ (1-ይ — 6-ይ ክፍለ)	6
	ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ምስጋር	7
	ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ — 9-ይ ክፍለ)	7
	ሓደሽቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን	8
3	ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ	9
	ዕድላት ትምህርቲ	9
	መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ)	9
	ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ	9
	ኣማራጺ መፍትሒታት	9
	ተወሳኺ ሓበሬታ	9
4	ወለድን ቤት ትምህርትን	10
	ሓባራዊ ስራሕ	10
	ነንሕድሕድካ ምሕባር	10
	ትርጉም	10
	ኣገደስቲ ወሳነታት	10
	ተሳታፍነት	10
5	ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘሸግር ኩነታት	11
	ዘሸግር ኩነታት እንተተፈጥረ ዝግበር ነገር	11
	ናይ ዲሲፕሊን ጉድለት እንተጋጠመ ዝወሰድ ስጉምቲ ...	11
6	ኣብ ኣተዓባቢያ ቆልዓ ዘሸግር ኩነታት	11
	ናይ ሰብ ሙያ ምኽሪ	11
7	ከም መጠን ወለዲ ንዓወት ትምህርቲ-ተበርክትዎ ...	12
	ምርኣይ ተገዳስነት	12
	ሓቦ ምሃብን ምድጋፍን	12
	ቋንቋን ወልቃዊ ተሞክሮን ምሕብሓብ	12
	ምስ ሓደሽቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ምወሳን	12
8	ማህደረ ቃላት	14

መተሓሳስቢ

ኣብ ካንቶን ቦርን ጀርመንኛን ፊረንሳይኛን ዝዛረበን ክልተ ክፍለ ካንቶናት ኣለዎ። ኣብዛ ጽሕፍቲ ዘሎ ሓበሬታ ነታ ቋንቋ ጀርመንኛ ዝዛረበላ ክፍለ ካንቶን ዝምልከት እዩ። እተን ኣገደስቲ ዝኾና ዝውቱራት ቃላት ጀርመንኛ ብቐጠልያ ጽሑፍ ተጻሒፊን ይርኣያ እዮን።

1 እቲ ኣገዳሲ ብሓጺሩ

ሓፈሻዊ Allgemeines

- እቲ ግቡእ እዋን ትምህርቲ ዓሰርተ-ሓደ ዓመት እዩ ዝወስድ። ዕድመ መጀመሪ መዋእለ-ሕጻናት ኣብ ኣርባዕተ ዓመት እዩ። ድሕሪ እቲ ግቡእ እዋን ትምህርቲ፣ መንእሰያት ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመት ዝወስድ ናይ ሙያ ትምህርቲ ወይ ከኣ ማእከላይ ትምህርቲ ዝብሃል ቀጻላይ ትምህርቲ ይምሃሩ።

	ካልኣይ ደረጃ Sekundarstufe II ትምህርቲ ሙያ ወይ ማእከላይ ትምህርቲ	2-4 ዓመታት
ቤት ትምህርቲ Volksschule	ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍለ) Sekundarstufe I ግቡእ - ክልተ ክሳብ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዎን ጨንፈራት ትምህርቲ ምምሃር - ምቅርራብ ምርጫ ሙያ	3 ዓመታት
	ቀዳማይ ደረጃ (ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍለ) Primarstufe ግቡእ - ኣብ 5-ይን 6-ይን ክፍልታት ንጥፈታት ምስጋር፡ ምምዳብ ናብ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዎን ጨንፈራት ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ።	6 ዓመታት
	መዋእለ ሕጻናት Kindergarten ግቡእ፣ ምጅማር 4- ዓመት ምስ መልኤ	1-2 ዓመታት

- ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ኣብቲ ዝነብርዎ ዓዲ፣ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ብነጻ ናይ ምምህር መሰል ኣለዎም። እቲ ማሕበር መንበሪ ዓዲ ንተመሃሮ መጻሕፍትን ናውቲ ትምህርትን ብነጻ ይህቦም።
- ኣዋልድን ኣወዳትን ብመሰረቱ ብሓንስብ እዮም ዝመሃሩ። ንክለቲኡ ጸታታት ሓደ ዓይነት ዕላማ ትምህርቲ እዩ ዘሎ።
- ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርትታት ፍልልይ ሃይማኖት የብለንን። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነቲ ካብ ናቱ ሃይማኖትን ኣተሓሳስባን ንዝፍለ ምእንቲ ኸክብር ተባሂሉ ተምሃሮ ንዝተፈላለዩ ሃይማኖታት ይማየጡሉን እዮም። እዚ ማሕበረሰብ ብክርስትና ሃይማኖት ዝዕብለል ስለዝኾነ፣ ናይ ክርስትና ልማዳትን በዓላትን ከምኡ በዓል ልደት ኣብ ቤት ትምህርቲ ቦትኤን ዝተሓለወ እዩ። ነጻነት ሃይማኖት ናይ ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ከምኡ-ውን ናይ ስድራቤቶም ዝተሓለወ እዩ።
- ኣብ ጎሲ ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርቲ ግላዊ ቤት ትምህርታት እዉን ኣለዎ። እዞን ቤት ትምህርትታት

ገንዘብ የኸፍላ እየን ብተወሳኺ ኸኣ ናይ ካንቶን ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት ፍቓድ የድልዩን እዩ።

- ናይ ኣካልን ኣእምሮት ጉድለት ዘለዎም ቆልዑን መንእሰያትን እንተ ተኸኢሉ ቤት ትምህርቲ ይሳተፉ እዮም፣ ወይ ከኣ ዓቕሞምን መጠኖምን ናብ ዝሓለወ ፍሉይ ቤት ትምህርቲ ይኸዱ። ብዛዕባ ዝመጣጠን ቤት ትምህርቲ (ዕድሜኦም ካብ ኣርባዕተ ዓመት ንታሕቲ ንዝኾኑ ቆልዑ-ውን እንተኾነ) ኣብ መንበሪ ዞባኹም ዝርከብ ናይ ካንቶናዊ ቤት ጽሕፈት ምክሪ ኣተዓባብያ ክትረኽቡ ትኽእሉ።
www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ዓመት ትምህርትን ዕረፍትን Schuljahr und Schulferien

ዓመት ትምህርቲ ኣብ ማእከል ወርሒ ነሓሰ ተጀሚሩ ኣብ መጀመርታ ወርሒ ሓምሌ ኸኣ ይወዳእ። ቆልዑን መንእሰያትን ኣብ ዓመት 38 ወይ ድማ 39 ሰሙናት ይምሃሩ። ጊዜ ዕረፍቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ዕለታት እዋን ዓመት ትምህርቲ እየን ዝወዕላ።

- በዓል ኣየት ወርሒ መስከረምን ጥቅምትን፣ ሰለስተ ሰሙን
- በዓል ክረምቲ ወርሒ ታሕሳስን ጥርን፣ ክልተ ሰሙን
- በዓል ስፖርት፡ ሓደ ሰሙን
- በዓል ቀውዒ ወርሒ ሚያዝያ፡ ክልተ ሰሙን
- በዓል ሓጋይ ሓምሌን ነሓሰን፡ ሓሙሽተ ሰሙን
- ዝተረጋገጸ ዕለታት ዕረፍቲ ካብ ማሕበር ዓድኹም ትረኽቡ ኢኹም።

ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ Stundenplan

እዋን ትምህርቲ ካብ ሰነይ ክሳብ ዓርቢ እዩ። ሓደ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ 45 ደቓይቕ እዩ ምንጠሑ። ቅድሚያ ቀትሪ መጀመሪኤንን መወዳእቲኤንን ማዕረ ዝኾና ብወሑድን ኣርባዕተ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ ኣለዎ (ጽምዒ ክፍለ ጊዜ)። ናይ ድሕሪ ቀትሪ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ ዝተፈላለዩ እዩ (ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ክፍለ ጊዜ)። ከከም ክፍለ ካብ ሓደ ክሳብ ኣርባዕተ መዓልቲ ድሕሪ ቀትሪ ካብ ትምህርቲ ነጻ እየን። ረቡዕ ድሕሪ ቀትሪ ኣብ መዋእለ ሕጻናትን ቀዳማይ ደረጃን ትምህርቲ የለን። ነቲ ናይ ዝሰዕብ ዓመት ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ቆልዓኹም መምህር ክፍለ ይህብ እዩ።

ከምቲ ኣብ ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ሰፊሩ ዘሎ፣ ቆልዓኹም ትምህርቲ ንክከታተል፣ ከም መጠን ወለዲ ሓለፍነት ኣለኩም። ካብ ትምህርቲ ወጻኝን ኣብ መገዲ ቤት ትምህርትን ወለዲ ሓለፍነት ኣለኩም።

“ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን” (ገጽ 4) ከምኡ-ውን “ወለድን ቤት ትምህርትን” (ገጽ 10) ርኣዩ።

መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ

Tagesschule

ትምህርቲ ቅድሚያ ምድራዊ፣ ኣብ እዋን ምሳሕን ድሕሪ ዕለታዊ ትምህርትን፣ ክንክን ንዘድልዮም ቆልዑ፣ ማሕበር ዓዲ እኹል ዝኾነ ጠለባት እንተሎ፣ ኣገልግሎት መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ ተዳሉ። እዚ ኣገልግሎት መብዛሕትኡ ጊዜ ኣብ ክፍልታት መግልታዊ መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ እዩ ዝዳሎ።

መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ምድላዎት ክህልዎ ይኽእል እዩ።

- ዕለታዊ ትምህርቲ ቅድሚያ ምድራዊ ናይ ንግሆ ክንክን
- ናይ እዋን ምሳሕ ክንክን ምስ ምግቢ
- ናይ ድሕሪ ቀትሪ ክንክን፣ ድሕሪ ዕለታዊ ትምህርቲ ኣብ እዋናት ዕረፍቲ ድማ ድሕሪ ቀትሪ

ምድላዎት ኣብ እዋን ምሳሕን ድሕሪ ቀትሪን፣ ሓገዝ ዕዮ ቤት-ውን ዝሕወሶ እዩ። ወለዲ ነቲ ዝሰማምዖም ምድላዎት ክመርጹ ይኽእሉ እዮም። እዚ ምድላዎት መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ ገንዘብ ዝኸፈሎ እዩ። ዋጋ ናይዚ ምድላዎት ከከም እቶት ወለዲ፣ ንብረትን ብዝሒ ኣባላት ቡተሰብን እዩ ዝወሰን።

ብዛዕባ መግልታዊ ቤት-ትምህርቲ ዝሓሸ ሓበሬታ እንተደለኹም ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.erz.be.ch/tagesschulen ወይ ከኣ ምስ መምሃራንን ሓለፍቲ ቤት ትምህርትን ተዛረቡ።

ካልእ ተመሳሳይ ካብ ስድራ ቤት ወጻኢ ዝግበር ምድላዎት ምእላይ ቆልዑ (ቆልዑ ዝወዕሉሉ፣ ቆልዑ ዝኣልዩ ወልቀ ሰባት ው.ዘ.ተ.) ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.gef.be.ch>Familie

ዕዮ ገዛ
Hausaufgaben

ዕዮ ገዛ መመላእታ ዕለታዊ ትምህርቲ እየን። ቆልዑ ነቲ ኣብ ዕለታዊ ቤት-ትምህርቲ ዝተመሃርዎ ኣጥልቕ ኣቢሎም ይፈልጥዎን ይለምድዎን እዮም። ቆልዓኹም ከይተረበሸ ዕዮ ገዝኡ ዝሰርሓሉ ቦታ ኣዳሉዉ፣ ኣቲ ቆልዓ ኸኣ ዕዮ ገዝኡ ከም ዝሰርሕ ተኸታተልዎ።

ቆልዓ ነቲ ዝተዋህቦ ዕዮ ገዛ ብዘይ ሓገዝ ስድራ ክሰርሕ ከም ዝኽእል ክኸውን ኣለዎ። ቆልዓ ነቲ ዝተዋህቦ ዕዮ ገዛ ባዕሉ ክሰርሕ ዘይክእል እንተኾይኑ፣ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍኩም ምስ መምሃራን ተማየጡሉ።

ኣወሃህባ ነጥቢ
Beurteilung

ኣብ ዓመት ብውሑዱ ሓንሳብ ኣብ መንጎ መምህር ክፍልን ወለድን ምይይጥ ይግበር። ጉዳይ መማየጢ ብዛዕባ ትምህርታዊ ምዕባለ ቆልዓኹምን ናይ ቆልዓ ናይ ስራሕን ማሕበራዊ ጠባያትን እዩ።

ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍሊ ዝመሃሩ ቆልዑ፣ ኣብ መወዳኢታ ዓመት ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታት ዝሓዘ ባጀላ ይወስዱ። እዚ ነቲ እቲ ቆልዓ ብክፍሲ ወከፍ ዓይነት ትምህርቲ ተዋሂቡዎ ዘሎ ዕላማ ክንድምንታይ ከም ዘማልኤ ዮርኢ። ካብ 3-ይ ክፍሊ ጀሚሩ ናይ ተምሃሮ ክእለታት ኣብ ባጀላ ብክጥብታት ይምዘገቡ እዩ። ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ዝመሃሩ ተምሃሮ ነቲ ብጽሑፍ ዝዳሎ ባጀላ ኣብ መወዳኢታ ወቕቲ ትምህርቲ ይወስዱ። ኣብኡ እቲ ናይ ስራሕን ማሕበራዊን ጠባያት ይምዘገቡ እዩ።

ኣወሃህባ ነጥቢ ካብ 1 ክሳብ 6 እዩ። (6= ዝበለጸ ነጥቢ፣ ካብ 4 ንታሕቲ= እቲ ዕላማ ትምህርቲ ኣይተማልኡን)። ፍርቂ ነጥቢ እዉን ይወሃብ እዩ (ንምሳሌ 5,5 ወይ 4,5)።

ሓበሬታ ብዛዕባ ዝርዝር ኣወሃህባ ነጥቢ፣ ብዝተፈላለዩ ቋንቋ ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን
Absenzen und Dispensationen

- ከም መጠን ወለዲ፣ ንቆልዑኹም ከምቲ ኣብ ሰለዳ ክፍሊ ጊዜ ትምህርቲ ሰፊሩ ዘሎ ንመዋእለ ሕጻናት ይኹን ንቤት-ትምህርቲ ናይ ምስዳድ ሓላፍነት ኣለኩም። ንደቆም ፈሊጦም ናብ ቤት-ትምህርቲ ዘይሰዱ ወለዲ ክቕጽዑ ይኽእሉ እዮም።
- ከም መጠን ወለዲ፣ ቆልዓኹም ንምንታይ ከም ዘቡክር ንመምሃራን ክትነግሩ ኣለኩም። ቆልዓኹም ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም እንተ ፈሊጥኩም፣ ነቲ ዝምልከቶ መምህር ቆልዓ ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም ንገሩ። ቆልዓ ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም እንተ ዘይትፈልጡ ኹንኩም፣ ወሕስና ምእንቲ ክህልዎ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍኩም ኣፍልጡ።
- ቆልዓ በዘን ዝሰዕባ ምኽንያታት ዘቡክር እንተ ኾይኑ፣ ምብኳር ከም ዝተሓልፈ (ዝተፈቐደ) እዩ ዝሕሰብ፡ ሕማም ወይ ሓደጋ ቆልዓ፣ ሕማም ወይ ሞት ናይ ስድራ-ቤት፣ ምቕያር ገዛ፣ ቆጶራ ሓኪም ወይ ከኣ ሓኪም ስኒ።
- ቁጽሪ ናይተን ቆልዓ ኣፊቂዱ ዝባኸረለን ይኹን ብዘይፍቓድ ዝባኸረለን፣ እቲ ቆልዓ ዘይተሳተፈለን ትምህርታት ኣብ ዝርዝር ባጀላ ይምዘገቡ እየን።
- ዕረፍቲ ከተፍቅዱ እንተደለኹም፣ ኣርባዕተ ሰሙን ኣቐዲምኩም፣ ምኽንያት ዕረፍቲ ዝተጻሕፎ መመልከቲ ናብ ሓለፍቲ ቤት-ትምህርቲ ከተቐርቡ

አለኩም። ምክንያት ዕረፍቲ እዘን ዝሰዕባ ዘለዎ እንተኾይንን ፍቓድ ይወሃብ እዩ። ክብ ዝበለ ናይ ሃይማኖት በዓል፣ አገዳሲ ዝኾነ ናይ ስድራቤት ጉዳይ፣ ናይ መበቆል ዓዲ ኮርስ ቋንቋን ባህልን፣ (HSK)፣ ተሳትፎ ናይ ልምዲ ምፍጻም።

ወለዲ ንደቆም ኣብ ዓመት ትምህርቲ ክሳብ ሓሙሽተ ናይ ፍርቂ መዓልታት ዕረፍቲ ንኸውሱዱ መሰል ኣለዎም። ኣብዘን ሓሙሽተ መዓልታት ቆልዓ ፍሉይ ምክንያት ከይሃበ ካብ ትምህርቲ ክተርፍ ይኸእል እዩ። ንቆልዓኹም ሓደ ናይ ፍርቂ መዓልቲ ዕረፍቲ እንተድለዩኩም፣ ንመምህር ክፍሊ ክልተ መዓልቲ ኣቐዲምኩም ንገርዎ።

ተወሳኺ ትምህርትን ምድላዎት ጊዜ ዕረፍትን

Bildungs- und Freizeitangebote

ኣብ ልዕሊ እተን ቀንዲ ዓይነት ትምህርቲ ዝዳለዎ ናይ ፋካልቲ ዓይነት ትምህርታት ነቲ ስራዕ ትምህርቲ የማልኡ። ቤት-ትምህርቲ፣ ናይ ሙዚቃን ኢደ ጥበብን ከምኡውን ብሓደ ዓይነት ትምህርቲ ዘይተወሰነ ኮርስን ፕሮጀክትን ተዳሉ።

ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍሊ ካልኣት ምድላዎት ይውሰኻ። እዘን ናይ ፋካልቲ ዓይነት ትምህርቲ እዉን ንስድራ ካብ ምክፋል ነጻ እየን ዝወሃብ።

ብናይ መበቆል ዓዲ ቋንቋን ባህልን ዝዳሎ ትምህርቲ (HSK) ፣ ነቶም ብዙሕ ቋንቋታት እንዳፈለጡ ዝዓብዩ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ነቲ ዘለዎም ክእለት ናይ መጀመርታ ቋንቋን (ቋንቋ ኣደ ወይ ኣቦ) ፍልጠት ባህሊ መበቆል ዓዲ ኣዲኦም ወይ ዓደቦኦም፣ ከስፍሑ ይኸእሉ። ነዘን ትምህርቲታት ዘዳልዎ መበቆል ዓድታት ወይ ከኣ ዉልቃዊያን ማሕበራት እየን። ነዘን ምድላዎት ሓሓሊፉ ይኸፈል እዩ።

ብዛዕባዚ ዝበዝሖ ሓበሬታን ዝርዝር ምድላዎትን ኣብዚ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ርኣዩ። www.erz.be.ch/hsk

ንቆልዑን መንእሰያትን ዝዳሎ ስፖርትን ካልእ ናይ ጊዜ ዕረፍቲ ምድላዎትን መብዛሕትኡ ጊዜ ብናይ ውልቂ ማሕበራት እየን ዝዳለዎ፣ እዚ ስራሕ ከኣ ኣብ ድልዩት ዝተመሰረተ እዩ። ከም ግቡእ ነተን ዘዳልዎ ማሕበራት ዓመታዊ ገንዘብ ተሳትፎ ክኸፈለን ኣለዎ።

ብብዙሕ ናውቲ ሙዚቃ ዝተሰነየን ብሰብ ሙያ ዝምራሕ ትምህርቲ ቤት-ትምህርቲ ሙዚቃ የዳሉ እዩ። እቲ ትምህርቲ ይኸፈሎ እዩ። ብዛዕባ ዘለዎ ናይ ሙዚቃ ቤት ትምህርታት ኣብዛ ትስዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ትረኽቡ።

ሓበሬታ ብዛዕባ ስፖርትን ካልኣት ንጊዜ ዕረፍቲ ዝዳሎን ኣብ ማሕበር ዓዲ ትረኽቡ።

www.vbms.ch/ueber-uns/musikschulen/

ሓበሬታ ብዛዕባ ስፖርትን ካልኣት ንጊዜ ዕረፍቲ ዝዳሎን ኣብ ማሕበር ዓዲ ትረኽቡ።

ጥዕና

Gesundheit

ኣብ መዋእለ ሕጻናት ከምኡውን ኣብ 4-ይን 8-ይን ክፍሊ ቆልዑን መንእሰያትን ብናይ ማሕበር ዓዲ ናይ ቤት-ትምህርቲ ሓኻይም ምርመራ ሕክምና ይገብሩ። እዚ ምርመራ ግድንን ነጻን እዩ። እዚ ምርመራ ዝግበር ጸገም ጥዕና፣ ከም እኒ ናይ ምስማዕ፣ ምርኣይ፣ ከምኡውን ናይ ዘረባ ጌጋ ይኹን ናይ ኣቃዉማን ምንቅስቃስን ጉድለት ከሎ ገና ንምፍላጥ እዩ። ንቆልዓ ተወሳኺ ምምርማር ወይ ከኣ ምሕካም ዘድሊ እንተኾይን፣ ሓኻይም ቤት-ትምህርቲ ንስድራ ቆልዓ ይሕብሩን፣ እንታይ ሰጉምቲ ክወሰድ ከም ዘለዎን እውን ምስኦም ይማየጡ።

ኣስናን ቆልዑን መንእሰያትን እዉን ቀጻሊ ብሓኻይም ኣስናን ቤት-ትምህርቲ ይምርመር እዩ። እዚ ምርመራ እዉን ግድንን ነጻን እዩ። ሕክምና ምስ ዘድሊ ስድራ ይሕበሩ እዮም። ዝኸፈል ገንዘብ ስድራ እዮም ዝኸፍሉ። ኣብ ቤት-ትምህርቲ፣ ቆልዑ ከመይ ጌርም ኣስናኖም ከም ዝኸናኹ ይላመዱ እዮም።

ቆልዓ ብሕማም ዝሰቐ እንተኾይን ወይ ከኣ ቀጻሊ ኣፋውስ ክወሰድ ዝግብኦ እንተኾይን፣ ንመምህር ክፍሉ ሓብሩ።

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ቆልዓን ጥዕናን ኣብዛ ትስዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ።

www.migesplus.ch > Kind & Gesundheit

2 ቤት ትምህርቲ

ዕላማን አገባብ ስር-ሐትን

Ziele und Organisation

ዕላማ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ናይ ቆልዑን መንእሰያትን ፍልጠት፣ ክእለት፣ ኣተሓሳስባን፣ ናይ ኣሰራርሓ ጽፈት ምምዕባልን፣ ንኸባቢኦምን ማሕበረሰብን ብዝበለጸ ኩነታት ንኸርድእዎን ክብ ዝበለ ናይ ምሕዋስ ክእለት ንኸቀስሙን፣ እሳቶምን ነብሶም ኪኢሎም፣ ሓላፍነት ዝስምዖም ወልቀሰባት ንምጻን ክበቅዑን፣ ድሕሪ እቲ ግዴታዊ ትምህርቲ እዉን ዕዉት ዝኾነ ትምህርቲ ሞያ ወይ ከአ ቐጻሊ ትምህርቲ ንኸወድኡ እዩ።

መምህራን እቲ ዝምህርዎ ትምህርቲ፣ ነቲ ክብጽሖ ተሓሲቡ ዘሎ ዕላማ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ዘማልእን ኣብቲ ስርዓተ ትምህርቲ ዝተሞርከሰን እዩ።

ኣብ ኩለን ማሕበር ዓድታት ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ባቲ ዝተሞህሩ ሓላፍነት ነሰራርሓ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ይከታተል እዩ። ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት ዝጠልቦም ናይ ካንቶን ኢንስፐክተራት ንቤት ትምህርትታት ይቆጸጻሩ።

ማሕበር ዓዲ ንወለዲ ደቆም ኣብ መዋእለ ሕጻናት ምእንቲ ከመዝግቡ ይእዝዝ እዩ።

መዋእለ ሕጻናት

Kindergarten

ኣብ መዋእለ ሕጻናት ቆልዑ እንዳተጸወቱ ይመሃሩ እንዳተማህሩ ከአ ይጸወቱ። ቆልዑ ነቲ ዝርእይዎ ነግራት ምስትወዳል፣ ምዝራብ፣ ምስ ብዙሓት ካልኣት ቆልዑ ኣብ ሓደ ዕብይ ዝበለ ግሩፕ ንምሕዋስን ናይ ከባቢ ተመክሮታት ንምቕሳምን ይምሃሩ። ቆልዑ ኣብ መዋእለ ሕጻናት ሙሉእ ምዕባሊኦም ንኸወሰኸ ይተባብዑ ከምኡ-ዉን ቤት-ትምህርቲ ንምጀማር ይቕረቡ። ናይ መዋእለ ሕጻናት መምህራን ንምዕባሊ ነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ይከታተሉ ከምኡ ከአ ይደግፉ፣ ብዛዕባ ምዕባሊ ቆልዓ ድማ ምስ ወለዲ ይማየቡ እዮም።

ብሓደ ሓደ ጉዳያት ፍሉይ ሓገዝ ንዘድልዮም ቆልዑ (ንምሳሌ በዘራርባን ምንቅስቃስን ዘሎ ምዕባሊ) ተወሳኺ ደገፍ ብሰብ ሙያ ይግበረሎም እዩ።

መዋእለ ሕጻናት ከም ግቡኡ ክልተ ዓመት እዩ ዝወስድ። ምዕባሊ ናይ ቆልዓ ተራእዮ፣ ኣገዳሲ እንተ ኾይኑ እቲ ቆልዓ ናብ ቀዳማይ ደረጃ ዝኣትወሉ ጊዜ ሓደ ዓመት ክጸንሕ ይኸእል እዩ ወይ ድማ ነቲ ኣብ ቀዳማይ ክፍሊ ክመሃሮ ዘለዎ ኣብ ክልተ ዓመት ከም ዝወድእ ይግበር።

ብዙሕ ቋንቋ እንዳለመዱ ዝዓብዩ ቆልዑ መዋእለ ሕጻናት ክኣትዉ ኸለዉ ቋንቋ ከባቢኦም ኣዲርዮ ዘይርድኦም ወይ ዘይዛረቡ እንተኮይኖም፣ ተወሳኺ ደገፍ ይረኽቡ እዮም። ናይ ጀርመንኛ ቋንቋ ኣዲርኻ ምምላኽ ነተን ዝቐጽላ ዓወታት ትምህርቲ ቆልዓ ኣገደስቲ እዩን። ቆልዓኹም መዋእለ ሕጻናት ቅድሚ ምጀማር፣ ምስ ካልኣት ቆልዑ ከም ዝጸወትን፣ ነቲ ናይ ከባቢ ቋንቋ ድማ ከም ዝመሃር ንምግባርን ተገደሱሉ። ካብ ደቂ ክልተ ዓመት ጀሚሮም ንዘለው ቆልዑ ዝኸዉን ብዛዕባ ጸወታን ክንክንን ቆልዑ ከም እኒ ርክብ ኣዴታት ወይ ኣቦታት፣ ናይ ጸወታ ግሩፕ ወይ ከአ መወዳሊ ቆልዑ ዝምልከት ሓበሬታ ካብ ማሕበር ዓዲ ሕተቱ። „ወለዲ ንዕዉት ትምህርቲ ዘለዎም ኣስተዋጽኡ“ (ገጽ 12) ርእዩ።

ኣብ ሓደ-ሓደ ዓድታት ቆልዑ መዋእለ ሕጻናትን ናይ ቀዳማይን ካልኣይን ክፍሊ ቤት ትምህርት ኩሉ ጊዜ ወይ ከአ ሓደ-ሓደ ጊዜ ብሓባር ይመሃሩ።(ዝተፈላለየ ዕድመ) (Basisstufe ወይ ከአ Cycle élémentaire).

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ሓበሬታ ብዛዕባ መዋእለ ሕጻናት ኣብዛ ትሰዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርእዩ። www.erz.be.ch/elterninfo > Kindergarten

ቀዳማይ ደረጃ (1-ይ - 6-ይ ክፍሊ)

Primarstufe

ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍሊ ዘለዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ነቲ መሰረታዊ ዝኾነ ምንባብ፣ ምጽሓፍን ናይ ሒሳብ ትምህርትን ዝቐስሙ ከምኡ-ዉን ፍልጠቶም የደልድሉ። ንኸባቢኦም ዘሎ ነገራት ንምፍላጥ መገዲ ይኸፈተሎም ከምኡ-ዉን ምስ ናይ ስራሕ ቴክኒካት ይላለዩ። ብዙሕ ጊዜ ኣብ ዝተፈላለዩ ዓይነት ትምህርቲ ሓደ ዓይነት ኣርእስቲ ይሰራሕ። ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ቀስ ብቐስ ብዘይ ሓገዝን ንናይ ውልቆም ሓላፍነትን ክሰርሑ ይጅምሩ።

ካብ 3-ይ ክፍሊ ጀሚሮም እቶም ኣብቲ ጀርመንኛ ዝዘረበሉ ክፍሊ ካንቶን ዘለው ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ፈረንሳይኛ ከም ናይ መጀመርያ ቋንቋ ንናይ ይምሃሩ፣ ኣብቲ ፈረንሳይኛ ዝዘረበሉ ከአ ጀርመንኛ ይምሃሩ።

ካብ 2013 ጀሚሩ ኣብ ክልቲኤን ክፍሊ ካንቶን ዘለው ተምሃሮ ካብ 5-ይ ክፍሊ ጀሚሮም እንግሊዝኛ ክመሃሩ እዮም።

ኣብ 5-ይን 6-ይን ክፍሊ ናይ ቆልዓኹም ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ መሳገሪ ንጥፈታት ይካየድ እዩ። (Sekundarstufe I) 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍሊ (ዝቐጽል ገጽ ርእዩ)

ብሓደ ሓደ ጉዳያት ጸገም (ቋንቋ፣ ምንቅስቃስ ኣካላት፣ ትምህርቲ ኣተኩርካ ናይ ምክትታል) ዘለዎም ቆልዑ፣

በዚ ምኽንያት ድማ ዕላማ ትምህርቶም ምምላእ ዝሸገሩ እንተኾይኖም፣ ንነፍሲ ወከፍ ወልቀሰብ ብዝተመደበ ዕላማ ትምህርቲ ይምሃሩ ወይ ከአ ኣብ ቤት-ትምህርቲ በዚ ሙያ ብዝሰልጠነ ሰብ ይድገፉ። ነዚ ጉዳይ ጸገም ትምህርቲ ቆልዓ እንታይ ከም ዝኾነ ንምፍላጥ፣ ምስ ናይ ወለዲ ፍቓድ፣ ሰብ ሙያ ይምርምር። እዞም ሰብ ሙያ እዚ ደገፍ ብፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ቆልዓ ኣድላዩ እንተኾይኑ ኣጸርዮም ይወስኑ።

እዚ ፍሉይ ትምህርቲ (Spezialunterricht) ኣብ እዋን ትምህርቲ ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ወይ ከአ ካብ ክፍሊ ወጻኢ ብግሩፕ እዩ ዝካየድ። ብዙሓት ማሕበር ዓድታት ናይ ምምሃር ጸገም ንዘለዎም ቆልዑ፣ ትምህርቲ ዝከታተሉሉ ዝኸለሉ ፍሉይ ክፍሊ የዳልዎ እየን። ኣብዚ ፍሉይ ክፍሊ (Besondere Klasse) ካብ ናይ ቤት-ትምህርቲ ክፍሊ ዝወሓዱ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ዝሰተፍዎ ክኸዉን ከሎ፣ መምሃራኖም ድማ ጸገም ትምህርቲ ንዘለዎም ቆልዑ ንምሕጋዝ ዝሰልጠኑ ሰብ ሙያ እዮም።

ኣብ ትምህርቶም ብጣዕሚ ንፋዓት ንዝኾኑ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ እዉን ፍሉይ ምድላው ኣሎ። ኣብዚ ንምስታፍ እዉን ዉሳኔ ናይ ነዚ ጉዳይ ካብ ዝግምቱ ቤት ጽሕፈት ዘለዉ ሰብ ሙያ የድሊ እዮ።

ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ምስጋር
 Übertritt von der Primar- in die Sekundarstufe I

ኣብ 5-ይን 6-ይን ክፍልታት፣ ናይ ቆልዓኹም ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ዝቕይረሉ ናይ ምስጋር ንጥፈታት ይካየድ።

ኣብቲ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ - 9-ይ ክፍሊ) ዘሎ ትምህርቲ ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዉን ጨንፈራት ትምህርቲ ይመቐቐል። ናብ ሻብዓይ ክፍሊ ዝኣተዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ፣ ክሳብ እቲ እዋን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታትን እቲ ኣብቲ ቆልዓ ዘሎ ትጽቢት ምዕባላ ትምህርትን ኣብ ግምት ኣትዩ፣ ኣብ ሓንቲ ካብ እዞን ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዉን ጨናፍር ክፍሊ ይምደቡ። ኣብ ሓምሻይ ክፍሊ መምህር ንቆልዑን ንስድራን ብዛዕባ ንጥፈታት ምስግጋር ይሕብሮም እዮ።

„ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ“ (ገጽ 7) ከምኡ-ዉን „ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ“ (ገጽ 9) ርኣዮ።

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘሎ ኣመዛዝና ነጥብን ምስግጋር ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃን ኣብዛ ትሰዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዮ።

www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ - 9-ይ ክፍሊ)
 Sekundarstufe I

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ዘለዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ከከም ክእለቶም ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዎ ጨንፈር ትምህርቲ ይመሃሩ።

ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ኣብ ክፍሊ ሓፈሻዊ (ናብ ሙያ ዝመርሕ) (Realklassen) ክፍሊ ካልኣይ ደረጃን (Sekundarklassen) ይምቀል። ኣብቲ ክፍልታት ካልኣይ ደረጃ ዝመሃሩ ተምሃሮ ብርትዕ ንዝበለ ትምህርቲ ብቕዓት ክህልዎም ኣለዎ። ጽቡቕ ወይ ብጣዕሚ ጽቡቕ ነጥብታት ዘምጽኡ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ፣ ቀጻላይ ትምህርቲ ንምምሃር ክቕረቡ ይኸእሉ እዮም። ሓደ ሓደ ማሕበራት ዓዲ ፍሉይ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ የዳልዎ እየን (spezielle Sekundarklassen)። እተን ማሕበር ዓዲ፣ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ክፍሊ ሓፈሻዊ ምስ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ ተፈላልዮም ወይ ከአ ሓሓሲፎም ብሓንሳብ ከም ዝመሃሩ፣ ባዕላተን ይወስኑ።

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ እዉን ደገፍን ፍሉይ ትምህርትን ኣሎ።

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ዝመሃሩ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ፣ ቀስ ብቐስ በይኖም ይኹን ምስ ካልኣት ብጸቶም ብሓባር፣ ነቲ ስርሖም ባዕሎም ክሰርሑ ትጽቢት ኣሎ። እቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ስፍሓቱን ጥልቀቱን ይወስኽ። ኣብ ልዕሊ ድማ ንምምራጽ ትምህርቲ ሙያ ወይ ከአ ንቐጻሊ ትምህርቲ ይዳለዉ። ምርጫ ሙያ (Berufswahl) መንእሰያት፣ ኣብ ናይ ወልቀ ሰብ ድልየት፣ ተወህቦን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታትን ዝተጥርኮዘ እዮ። ቤት-ትምህርቲ ነዚ ኣገዳሲ ዝኾነ ንጥፈት ንምድጋፍ፣ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ብዛዕባ እዚ ኣርእሱቲ ይዝይትዩሉ እዮም። ስድራ፣ መምህር ክፍልን ቤት ጽሕፈት ኣማኸርቲ ሙያን ብሓባር ኮይኖም ንመንእሰያት ኣብ ንጥፈት ዉሳኔም የሰንይዎም እዮም።

መምህር ክፍሊ ከሎ ገና ንመንእሰይን ንወለድን ብዛዕባ ምምራጽ ሙያን ምድላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ምስኡ ዝተተሓሓዘ ከአ ክብደት ትምህርትን ትጽቢትን ይሕብር እዮ።

„ድሕሪ ቤት ትምህርቲ“ (ገጽ 9) ከምኡ-ዉን „ኣወሃህባ ነጥብ“ (ገጽ 4) ርኣዮ።

ሓደሽቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን

Neuzuziehende Kinder und Jugendliche

ከም ሓደሽቲ መጠን ሓበሬታ ብዛዕባ መዋእል ሕጻናትን ተሳትፎ ቤት ትምህርትን ካብ ማሕበር ዓዲ ትረኽቡ ኢኹም። ንቆልዓኹም እዉን ባዕልኹም ኣብ ዝምልከቶ ምምሕዳር ቤት ትምህርቲ ከተመዝግብዎ ትኽእሉ ኢኹም። ቆልዓኹም ኣብ ስዊዘርላንድ ዝካበር እንተኾይኑ ወይ ድማ ንውሕ ንዝበላ ኣዋርሕ ኣብ ስዊዘርላንድ ዝጸንሕ እንተኾይኑ፣ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ምስታፍ ግቡኡ እዩ። ኣብ መዋእል ሕጻናት ይኹን ቤት ትምህርቲ፣ ኣብ ዘድለዩ እዋን ዓመት ክእቶ ይከኣል እዩ።

ሓደሽቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን ድሕሪ ዘተ ወልዲ ምስ ዝምልከቶም መምህራን (ክሳብ እቲ ጊዜ ዘሎ ዶክሜንት ትምህርቲ ዝተሞርከሰ) ዕድመን ክሳብ እዚ ጊዜ ዝተማህሮ ክፍልታትን ኣብ ግምት ኣትዮም (ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ እዉን ክብደቱ ክመጣጠኖ ይኽእል እዩ ኣብ ዝተባህለ ጨንፈር ክፍሊ) ይምደቡ። እዚ ብምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ዝግበር ናይ መጀመርታ ምምዳብ፣ ጊዜያዊ እዩ።

ካብ 4-ይ ክፍሊ ኣትሒዞ፣ እቶም መምህራ ቋንቋ ዘይክእሉ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ነቲ ኣብ ወጻኢ ዓዲ ዝተማህሮ ክፍሊ ምድጋሙ ኣገዳሲ ክኸውን ይኽእል እዩ። ምድጋም ክፍሊ፣ ነቲ መምህራ ቋንቋ ንክመልኩን ኣብ ዝበርዎ ቤት-ትምህርቲ ዘይተመሃሮ ነገራት ንክፈልጡን ይሕግዞም እዩ።

ነቶም፣ ነቲ መምህራ ቋንቋ ዘይክእሉ ወይ ከኣ ኣጸቢቑም ዘይመልኩ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ተወሳኺ ደገፍ ይግበረሎም እዩ። እዚ ተወሳኺ ትምህርቲ ብጀርመንኛ [Deutsch als Zweitsprache (DaZ)] ገንዘብ ኣይክፈሎን እዩ እቲ ትምህርቲ እዉን ኣብቲ ምዱብ ክፍሊ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ወይ ድማ ካብቲ ክፍሊ ወጻኢ እዩ ዝካየድ።

መብዛሕቱ እዋናት እተን ናይ ከተማ ማሕበር ዓዲ፣ ነቶም ቋንቋ መምህራ ዘይክእሉ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ኣብተን ናይ መጀመርታ ሰሙናት ጥሉቕ ዝኾነ ትምህርቲ ቋንቋ ይምህራ እዮን።

ኣብ ዘለዎ ምድላዎት ከም እኒ ማሕበራት ስፖርት፣ መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ቋንቋን ባህልን መበቆል ዓዲ (HSK) ፣ ንቆልዓኹም ቀልጢፉ ነዚ ሓዲሽ ቋንቋን ከባቢን ንምፍላጥ ካብ ምሕጋዙ ሓሊፉ ኣብ ማሕበረሰብ ንክሕወስ እዉን ይሕግዝ እዩ።

„ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ“ርአዩ። (ገጽ 9)

3 ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ

ዕድላት ትምህርቲ

Ausbildungsmöglichkeiten

ንዝተዓልመ ሙያ ወይ ከአ ቀጻሊ ትምህርቲ ዝመርሕ ኩነታት፣ ካብቲ እስኹም ትግምትዎ ፍልይ ዝበለ ክኸውን ይኸእል እዩ። ካብ ቀደም ዝተፈልየ ወይ - እስኹም ኣብ ስዊዘርላንድ ዘይዓበኹም እንተኾነኩም - ካብ መቐለ ዓድኹም ፍልይ ዝበለ። ንምሳሌ ሕጂ፡ ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ሰብ ክመሃረን ዝኸእል ካብ 250 ንላዕሊ ዓይነተን ዝተፈላለዩ ሙያታት ኣለዎ።

ድሕሪ ግዴታዊ ቤት-ትምህርቲ፣ ቀጻሊ ትምህርቲ ሙያ ንመጻኢ ህይወት ቆልዓኹም ክብ ዝበለ ኣገዳስነት ኣለዎ። ናይ ሙያ ትምህርቲ ዘይወድኡ ወይ ቀጻሊ ትምህርቲ ዘይወድኡ፣ ዝተረጋገጸ ቦታ ስራሕ ናይ ምርካብ ምስኡዉን እቲ ዝጸበዮ መሃያ ዉሑድ እዩ። ቀጻሊ ናይ ምምሃር ዕድል ይኹን ኣብ ቦታ ስራሕ ምዕባል ይተርፍ።

መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ)

Die Berufliche Grundbildung (Berufslehre)

መብዛሕትኦም መንእሰያት፣ ድሕሪ እቲ ግብእ እዋን ትምህርቲ፣ ኣብ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ) ነቲ ሙያኦም ይመሃሩ እዮም። ኣብዚ ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመታት ዝወስድ እዋን ኣብ ሓደ ትካል ልማዳዊ ትምህርቲ ይቐሰሙ። ምስኡ ድማ ኣብ ሰሙን ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ መዓልታት ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሙያ (Berufsfachschule) ከይደም ነቲ ሙያኦም ዝምልከት ፍልጠታት ምስኡ ድማ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ኣጥሊቆም ይምህሩ። ኣብ ሞንጎ ተመሃሪት/ተመሃራይ ሙያ፣ እቲ ዝምህር ትካልን ቤት-ትምህርቲ ሙያን ስምምዕ ይፍረም። ናይ ሓደ ሓደ ዓይነት ሙያታት ትምህርቲ ኣብ ክፍልታት ጥራሕ ክግበር ይኸእል እዩ [Handelsmittelschule (HMS) ከምኡውን Lehrwerkstätten ።

መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ዝወድኡ መንእሰያት፣ ኣብ ትካልን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ዝቐሰምዎ ዝተዋህደ ፍልጠት ስለዘለዎም፣ ከም ግቡኡ ብጣዕሚ ጽቡቕ ዕድል ስራሕ ኣለዎም። ኣብ ልዕሊኡ ከአ ድሕሪ ምውጻእ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ፣ ብዙሕ ዝዓይነቲ ቀጻሊ ትምህርታትን ናይ ምምሃር ዕድል ኣለዎም።

ብጣዕሚ ጽቡቕ ነጥብታት ዘምጽኡ ኣብቲ እዋን ተሳትፎ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ወይ ከአ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ምስ ወድኡ፣ ናይ ሙያ ማትሪክ (Berufsmaturität) ክገብሩ፣ ብእኡ ጌሮም ድማ ኣብ ሓደ ዩኒቨርሲቲ ሙያ (Fachhochschule FH) ናይ ምምሃር ዕድል ኣለዎም።

ቀጻሊ ሓበሬታ ብዛዕባ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት: www.erz.be.ch/berufsbildung ርክብ።

ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ

Die Mittelschulen

ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያ [Fachmittelschule (FMS)] ኣብ ዉሽጢ ሰለስተ ዓመታት ንተመሃሮ ንሙያታት ጥዕና፣ መማህራንን ማሕበራዊን ስልጠናታት ንክምሃሩ ይቐርቡ።

ናይ ትምህርቲ ተውህቦ ዘለዎም፣ ከምኡውን ልዕል ንዝበለ ጸዕሪ ቅሩባት ዝኾኑ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ናይ ጂምናዥየም (Gymnasium) ትምህርቲ ንምስታፍ ዕድል ኣለዎም። ጂምናዥየም ኣብ 9-ይ ክፍሊ እዩ ዝጅመር፣ ኣርባዕተ ዓመታት ድማ ይወስድ (ድሕሪ 9-ይ ክፍሊውን ክጅመር ይከኣል እዩ)። ኣብ ጂምናዥየም ጥሉቕ ዝኾነ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ምስ ዝተፈላለየ ዓይነት ትምህርቲ ዘድሃቦ ትምህርቲ ይዳሎ። ናይ ጂምናዥየም ዲፕሎም (Matura) ዝሓዙ ብዘይ ተወሳኺ ፈተና ዩኒቨርሲቲ (Universität) ወይ ከአ ናይ ቴክኒክ ዩኒቨርሲቲ Technische Hochschule) ምስ ናይ ሓደ ዓመት ልማዳዊ ተመክሮ ድማ ኣብ ትካላት፣ ዩኒቨርሲቲ ሙያ ክኣትዉ ይኸእሉ።

ካብ ካልእ ካንቶናት ወይ ከአ ካብ ወጻኢ ዓዲ ናብ ካንቶን ቦርን ሓደሽቲ ዝመጹ እሞ ኣብዚ ካንቶን ናይ ጂምናዥየም ትምህርቲ ክቐጽሉ ንዝደልዩ፣ ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ጽሑፍ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት ኣሎ። www.erz.be.ch/aufnahmegym

ሓበሬታ ብዛዕባ ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ጂምናዥየምን: www.erz.be.ch/mittelschulen

አማራጺ መፍትሒታት

Zwischenlösungen

ኣብ መወዳእታ 9-ይ ክፍሊ፣ ክእለት ቋንቋ ቆልዓኹም ነቲ ክመሃሮ ዝደለየ ሙያ ንምጅማር ዘይብቐዕ እንተ ኾይኑ፣ ናይ ሙያ መቐረቢ 10-ይ ክፍሊ ናይ ምፍጻም ዕድል ኣሎ። እዚ ምድላው ነቶም ዕድሚኦም ካብ 16 ክሳብ 18 ንዝኾኑ እሞ ነቲ ቋንቋ መምሃሪ ዘይፈልጡ ወይ ቁሩብ ዝፈልጡ ሓደሽቲ ዝመጹ መንእሰያት እዉን ክፋት እዩ። www.erz.be.ch/bvs

ሓበሬታ ብዛዕባ እዞን ካልኣት አማራጽቲ መፍትሒታት ከሎ ገና ካብ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ወይ ከአ ካብ ዞባኹም ማእከል ሓበሬታ ሙያ (BIZ) ሕተቱ።

ተወሳኺ ሓበሬታ

Weitere Informationen

ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ብጀካ እዞን ኣብዚ ዝተጠቐሳ ትምህርታት፣ ዝዳለዎ ካልኣት እዉን ኣለዎ።

ሓበሬታ ብዛዕባ ምርጫ ሙያን ኣብ ዝተፈላለዩ ከባብታት ዝርከባ ማእከላት ሓበሬታ ሙያ: (BIZ): www.erz.be.ch/berufsberatung

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ምርጫ ሙያ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርክብ። www.berufsberatung.ch/dyn/8188.aspx

ጎደና ትምህርቲ ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ብሰሌዳ ዝተዳልዉ: www.erz.be.ch/berufsbildung

4 ወለድን ቤት ትምህርትን

ሓባራዊ ስራ-ሕ Zusammenarbeit

ስድራን ቤት ትምህርትን ብሓባር ንክሰርሱ ብሕጊ ይግደዱ እዮም። እዚ ሓባራዊ ስራ-ሕ ብብጻይነት ክኸውን ይግብእ። ቀንድን ኣገደስትን ዝኾና ጉዳያት፣ ናይ ቆልዓ ዓወት ትምህርትን ቅሳነትን እዮን።

ነንሕድሕድካ ምሕባር Gegenseitige Information

መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ንወለዲ ኣገደስቲ ብዛዕባ ዝኾናን ምስ ትምህርቲ ዝተተሓሓዘ ተሓሲቦን ዘለዎን ጉዳያትን (ዝዳሎ ነገር፣ ዙረት ቤት-ትምህርቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ከምኡውን ኣገባብ ቤት-ትምህርቲ (ምምዳብ ቤት-ትምህርቲ ወይ ክፍሊ፣ እዋናት ክፍሊ ጊዜ ትምህርቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ይሕብራ እዮን። እቲ ሓበሬታታት ብመልክዕ ጽሑፍ ወይ ድማ ንሓበሬታታት ተባሂሎ ኣብ ዝዳሎ ምሽት ወለዲ ከምኡውን ዕለት ምብጻሕ እዮን ዝንገራ። ትጽቢትና ብዝተኻእለ መጠን ኣቦን ኣደን ኣብዘን ምድላዎት ክሳተፉ እዮ። ክልቴኹም ወለዲ ኣብዘን ምድላዎት ክትርከቡ ዘይትክእሉ እንተኾነኩም፣ ነቲ ዝዓደመኩም መምህር ብቻል ወይ ከኣ ብጽሑፍ ሓብሩ ከምኡውን ኣብቲ ዝተዳለወ ኣኼባ ዝተነገረ ሓበሬታ ከመይ ጌርኩም ከም ትረኽቡ ሕተቱ።

መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ቀጻሊ ብዛዕባ (ትምህርታዊ) ምዕባለን ጠባያትን ቆልዓ ንወለዲ ይሕብራ እዮን። ኣብ ዓመት ትምህርቲ ብወሑዱ ሓንሳብ ዘተ ወለዲ (ኣብ መንጎ ወለዲ ተመሃሪትን / ተመሃራይን መምህር ክፍልን) ይግበር እዮ። (ኣወሃህባ ነጥቢ፣ ገጽ 4 ርኣዩ)። ትጽቢትና ብዝተኻእለ መጠን ኣቦን ኣደን ኣብዚ ክሳተፉ እዮ። ቆጶራ ናይ ዘተ ምሳኹም ተማኸርና ኢና ንወሰና።

ብዛዕባ ቤት-ትምህርቲ ወይ ከኣ ትምህርታዊ ምዕባለን ጠባያትን ቆልዓኹም እኹል ዝኾነ ሓበሬታ ዘይረኽቡኩም መሲሉ እንተተሰማዕኩም፣ ንመምህር ክፍሊ ወይ ድማ ንምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ሕተቱ።

ምስ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ተሰማዕዎኩም ኣብ ክፍሊ ቆልዓኹም ምብጻሕ ክትገቡሩ ትክእሉ።

ንቆልዓኹም ኣብ ምዕባሌኡ ይኹን ተገዲሱ ናይ ምክትታል ክእለቱ ክጸሉ ዝክእል ኩነታት እንተተፈጠሩ፣ ንመምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ሓብሩ።

„ካብ ትምህርቲ ምብጻርን ምዕራፍን“ (ገጽ 4) ርኣዩ።

ትርጉም Übersetzung

እቲ ኣብ ምሽት ወለዲ ወይ ከኣ ኣብ እዋን ዘተ ወለዲ ዝዝረብ ጉዳያት ክትርድእዎ ሞገድስ እዮ። ዘሰክፈኩም ጉዳያት ክትገልጹን ከምኡውን ሕቶኹም ከተቐርቡ ምክኣልኩምውን ኣገዳሲ እዮ። ክእለት ቋንቋኹም ዘይብቐዕ እንተኾይኑ፣ ሓደ ንዓቕሚ ኣዳም/ ሂዋን ዝበቐዔ ተርጓሚ ይክትማልኡ ትክእሉ ኢኹም። ምናዓ ነቲ ዘተ ወለዲ፣ ቤት-ትምህርቲ ዝትርጉም ወልቀ ሰብ

ክጠልብ ይክእል እዮ። ብቤት-ትምህርቲ ዝጥለብ ተርጓሚ ወልቀ ሰብ ሞንጎኛ፣ ነዚ ስራ-ሕ ዝሰልጠነን ምስጢር ንምሕላው ዝመሓለን እዮ።

ኣገደስቲ ዉሳነታት Wichtige Entscheide

ብዛዕባ ኩለን ኣገደስቲ ዝኾና ንምስጋም ትምህርቲ ቆልዓኹም ዝምልከታ (ንምሳሌ ካብ መዋእለ ሕጻናት ናብ ቀዳማይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ከምኡውን ካብ ቀዳማይ ደረጃ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ፣ ናብ ዝቐጽል ክፍሊ ምሕላፍ፣ ናብ ፍሉይ ክፍሊ ምቕያር) ምስ ቆልዓኹምን ምሳኹምን ንማየጠለን ኢና። ካብ ዝምልከቶ መምህርን ምምሕዳር ቤት ትምህርትን ሓበሬታ ክትሓቱ፣ ሓሳብኩም ናይ ምግላጽ፣ ምክሪ ናይ ምሕታት ይኹን ኣብ ማእደር ቆልዓኹም ተመዝጊቡ ዘሎ ነገራትን ናይ ምንባብ መሰል ኣለኩም። ዉሳነ ምስጋም ትምህርቲ ቆልዓኹም ብምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ እዮ ዝወሰን። ናይ መወዳእታ ዉሳነ ምክንያቱ ተዘርዚሩን ብጽሑፍ ተዳልዩን ንዓኹም ክግለጽ ኣለዎ። በዚ ዉሳነ እንተዘይተሰማዕዎኩም፣ ናብ ቤት ጽሕፈት ኢንሰፕክተራት ቤት-ትምህርቲ ይግባኝ ክትብሉ ትክእሉ ኢኹም።

„ኣወሃህባ ነጥቢ“ ርኣዩ። (ገጽ 4)

ተሳታፍነት Mitwirkung

ንኣሸቱ ሓገዛት ንመማህራን ወይ ድማ ንቤት-ትምህርቲ ንምልጋስ ቅርባት እንተኮንኩም እዋ ዝጥዕመኩም እንተኾይኑ፣ ንምሳሌ ኣብ እዋን ዙሪታት ከተሰንዩ፣ ኣብ ፕሮጀክትታት ምትሕግጋዝ፣ ንወለዲ ካልእ ቆልዓ ንኣሸተይ ሓገዝ ትርጉም ክትሕግዙን ወ.ዘ.ተ.፣ ንመምህር ክፍሊ ሓብሩ። ከምዚ ዝኣመሰላ ምትሕግጋዛት ወለድን መምህራንን ዘለዎም ርክብ ንክጽብቅን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ድማ ሰላማዊ ኩነታት ንምፍጣርን ኣበርክቶ ኣለዎን።

ብዙሓት መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ቤት ምክሪ ስድራ ኣለዎን። እዛ ቤት ምክሪ ስድራ ካብ ነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ካብ ሓደ ክልተ ወከልቲ ትሕዝ። እዞም ወከልቲ ኣብ መጀመርታ ዓመት ትምህርቲ ብወልዲ ቆልዑ ይምረጹ። ናይ ሓደ ክፍሊ ወከልቲ ምስ መምህር ክፍሊ ቅርብ ዝበለ ስራ-ሕ ይሰርሱ። ብሓባር ኮይኖም ንርክብ ወለድን መምህር ክፍልን ይሕብሕቡ ከምኡውን ብዛዕባ ኣተዓባብያን ኣገባብ ኣሰራርሓ ቤት ትምህርትን ይማየጡ። ወከልቲ ወለዲ ሽግር ንምፍታሕ፣ ኣብ ምድላው ፕሮጀክትታት ይሕግዙ ከምኡውን ነቲ ናይ ስድራ ጉዳያት ኣብ ቤት ምክሪ ወለዲ ይውክሉ። ቤት ምክሪ ወለዲ ንምሉእ ቤት-ትምህርቲ (ወይ ድማ ብወሑዱ ንሓንቲ ክፍሊ) ዝምልከታ ኣርእስቲ ሒዞም ይዛረቡሉ።

ብዛዕባ ተሳትፎ ወለዲ ኣብ መዋእለ ሕጻናት ወይ ድማ ቤት-ትምህርቲ ቆልዓኹም ኣጸቢቕኩም ክትፈልጡ እንተደለኹም፣ ካብ መምህር ክፍሊ ወይ ከኣ ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ትረኽቡ።

5 ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘሸግር ኩነታት

ቆልዓኹም ምናልባት ኣብ ክፍሉ ቅሳነት ኣይስምዖን ኣሎ ወይ ከኣ ምዕባላ ትምህርቲ ብድንገት ትሒቱ ይኸውን። ቆልዓኹም ምናልባት ምስ ካልኣት ቆልዑ ሽግር ይህልዎ ወይ ከኣ እሰኹም ከም መጠን ወለዲ ቦቲ ወሳኒ ሓደ መምህር ኣይትሰማምዑን ትኾኑ።

ዘሸግር ኩነታት እንተተፈጥረ ዝግበር ነገር

Vorgehen in schwierigen Situationen

ንቆልዓኹም፣ ንመምህር ወይ ድማ ንክፍሊ ዝትንክፍ ኣሸጋር ዝኾነ ኩነታት እንተተፈጥረ፣ ከምዚ ዝቕጽል ነገራት ይግበር፡

1. ወለድን መምህርን ይራኽቡ። ብዛዕባ እቲ ዘጋጠመ ኩነታት ተማይጠም መፍትሒ ዝኸውን መገዲ ይናድዩ። ብኸምዚ መገዲ መብዛሕትኡ ጊዜ መፍትሒ ይርከብ እዩ።
2. ወለድን መምህርን መፍትሒ ክረኽቡ እንተዘይክኢሎም ከምኡውን ካብ ክልቲኦም ሓደ ወይ ድማ ክልቲኦም ኣድላዩ መሰሉ እንተተራእዮም፣ ምስ ሓለፍቲ ቤት-ትምህርቲ ተጸምቢሮም ይማየጡ።
3. ነተን ዝቐረባ ሕቶታት ወይ ድማ ሽግራት ብቐዕ ዝኾነ መፍትሒ እንተዘይተረኽቡ፣ ንኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ጉዳይኩም ክትነግሩ ትኽእሉ ኢኹም።

እዚ ኣገባብ ብወለድን ብመምህራንን ክሕሎ ኣለዎ። ኣድላዩ እንተኾይኑ ተርጓሚ ክጥለብ ይከኣል እዩ።

ናይ ዲሲፕሊን ጉድለት እንተጋጠመ ዝወሰድ ስጉምቲ

Massnahmen bei Disziplinproblemen

ኩሎም ቆልዑ ኣብ ቤት ትምህርቲ ቀሲኖም ጽቡቕ ምእንቲ ክመሃሩ፣ ቤት-ትምህርቲ ስነ ስርዓት ዘለዎ ኣገባብ ኣብ ቤት ትምህርቲ ከምዝሰፍን ትገብር እያ። ኣዋልድን ኣወዳትን ተምህሮ ንሓባራዊ ናብራ ዘገልግል ሕጊ ቤት ትምህርቲ (ስነ ስርዓት ቤት ትምህርቲ፣ ሕጊ ክፍሊ) ክሕልዉ ኣለዎም ከምኡውን ንትእዛት መምህራን፣ ምምሕዳር ቤት ትምህርትን ኣባላት ቤት ትምህርትን ክኸተሉ ኣለዎም። ብተደጋጋሚ እዋናት ሕግታት እንተዘይተሓለፈ ወይ ድማ ክብ ብዝበለ ኩነታት እንተተጣሕሳ፣ ናይ ዲሲፕሊን ምጉዳል ስጉምቲ ይውሰድ።

እተን ዝተወሰዱ ስጉምቲታት ኣወንታዊ ለውጢ እንተዘየምጸኡን፣ ቤት-ትምህርቲ ነዚ ጉዳይ ሰብ ሙያ ትጠልብ። ብጠባይ ሓንቲ ተምህሮት ወይ ሓደ ተምህራይ ኣገባብ ቤት-ትምህርቲ ክብ ብዝበለ ደረጃ እንተተሃወኸ፣ ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ብመልክዕ ጽሑፍ ካብ ቤት-ትምህርቲ ክሰገግ ወይ ከኣ ክእግድ ከም ዝኾነ ብዝሒፍ ከጠንቅቕ ይኽእል እዩ። ናይ ቤት-ትምህርቲ ኣገባብን ስነ ስርዓትን ምእንቲ ክሕሎ፣ ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ንኣዋልድን ኣወዳትን ተምህሮ ክሰብሩ ክልተ ሰሙናት ካብ ትምህርቲ ክእግድ ይኽእል እዩ። (ግዜያዊ) እገዳ ንዝተገብረሉ ተምህራይ፣ እቲ ዝተጠልበ ሰብ ሙያ፣ ስድራን፣ ቤት ትምህርትን ብሓባር ኮይኖም እቲ ተምህራይ ኣብቲ እዋናት ተመጣጣኒ ዝኾነ ስራሕ የዳልዉሉ።

6 ኣብ ኣተዓባብያ ቆልዓ ዘሸግር ኩነታት

ብዛዕባ ኣተዓባብያ ቆልዓ ሕቶ እንተለኩም እውን ምስ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። ምእንቲ ተመክሮ ካልኣት ስድራ ክትቀስሙን ንኸምዚ ዓይነት ኩነታት ከመይ ጌሮም ከምዘፈትሑምን ንምናላጥ፣ ምስ ካልኣት ስድራውን ተማየጡ።

ናይ ሰብ ሙያ ምኽሪ

Beratung durch Fachpersonen

ምስ መምህር ቆልዓኹም ጥራሕ ከይኮነ ምስ ሰብ ሙያ እውን ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባብያ ናይ ዞባኹም ሓገዝ የዳሉ እዩ።

ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባብያ ንዓኹም ቅሩብ እዩ፡

- እቲ ሽግር ኣተዓባብያ ንዓኹም ዓቢ ጸር እንተኾነኩም እዋ፣ ቦይንኹም ነዚ ሽግር ምፍታሕ እንተጸገመኩም (ዘይምእዛዝ፣ ኣንጻርነት፣ ፍርሓት፣ ምዕግርጋር፣ ኣብ መንጎ ኣሕዋት ባእሲ፣ ምስ መሳቱ ዘይምስምማዕ፣ ኣጸጋሚ ኩነታት ስራሕ፣ ዓቕን ዘይብሉ ናይ ኢንተርኔት ምርኣይ፣ ምስታይ ኣልኮል፣ ምወሳድ ድራግ፣ ኣብ እዋን ዕረፍቲ ክፋእ ግብሪ፣ ወ.ዘ.ተ. ወይ ድማ ንምሳሌ ቆልዓ ኩሉ ጊዜ ዝሓዘን እንተኾነ ወይ ከኣ ምብላዕ እንተኣበዩ።
- እታ ስድራቤት ኣብ ኣጸጋሚ ኩነታት እንተሉ (ምፍልላይ፣ ፍትሕ፣ ካልእ ጸገም ስድራቤት፣ ወ.ዘ.ተ.)
- ቆልዓ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሽግር እንተለዎ (ናይ ምምህር፣ ትምህርቲ እንተበርትዎ ወይ ከኣ ጠባያዊ ሽግር) እዋ እዚ ተፈሊጡ ቆልዓ ሓገዝ ምእንቲ ክረክብ (ስድራን ቤት ትምህርትን ብሓባር እንተ ኣመልኪቶም)
- ኣብ ሓደ ክፍሊ/ ሕንጻ ቤት-ትምህርቲ ሽግር እንተለዎ (ንምሳሌ ዕግርግር፣ ቀቢላነት።)

ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ብዝተፈላለዩ ቋንቋትት ሓበሬታን ኣድራሻን ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣብ ቀረባኹም ትረኽቡ። www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ሓደ ሓደ ማሕበራት ዓዲ ኣንስተይቲ ወይ ተባዕታይ ናይ ቤት-ትምህርቲ ማሕበራዊ ጉዳይ ሰራሕተኛ ኣለዉ። ሽግር እንተገጠመኩም ምስ እዚኦም ሰብ ሙያ እውን ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። እዞም ሰብ ሙያ ነቲ ጉዳይኩም ዝተመልከተ ምኽሪ ይልግስልኩም፣ ድልየትኩም እንተኾነ ድማ ነቲ ዝቕጽል ስጉምቲ ንምእላም ይመኽሩኹም እዮም።

ምስ መኻሪ ኣተዓባብያ ወይ ድማ ምስ ናይ ቤት-ትምህርቲ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳያት ክትማየጡ ከለኹም ዘድሊ እንተኾይኑ ተርጓሚ ክጥለብ ይከኣል እዩ።

ኩሎም ሰብ ሙያ ምስጢር ክሕልዉ ይግደዱ እዮም።

7 ከም መጠን ወለዲ ንዓወት ትምህርቲ ተበርክትዎ

መሰረት ጽቡቕ ምዕባል ቆልዓኹም፣ ኣብተን ናይ መጀመርታ ዓመታቱ እየን ዝትከላ። ኣብታ ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ዝተዳለወት „ንትምህርቲ ብቕዓት“ (Fit für die Schule) ትብል ጽሕፍቲ፣ ንዕለታዊ ኣተዓባብያ ዝምዕዳ ኣሳባት ትረኽቡ።

www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ከም መጠን ወለዲ እስኹም ንትምህርታዊ ምዕባል ቆልዓኹም ክብ ዝበለ ኣበርክቶ ክትህቡ ትኽእሉ።

ምርኣይ ተገዳስነት

- ምስ መምህራን ዘለኩም ርክብ ኣብሕቡ ከምኡውን ብዝተኻእለኩም መጠን ኣብ ኩለን ምድላዎት ቤት-ትምህርቲ ተሳተፉ። ከምዚ ጌርኩም ንቆልዓኹም ቤት-ትምህርቲ ኣገዳሲ ምዃኑ ተርእይዎ። ምስ መምህራን ምምያጥን ብሓባር ምስራሕን፣ ንቆልዓኹም ብዝበለጸ መገዲ ኣብ ትምህርቲ ንክምዕብል ይሕግዞ እዩ።
- ቆልዓኹም ኣብ ቤት ትምህርቲ፣ እንታይ ከም ዘጋጠሞን ዝተመሃረን፣ ከም ዝነግረኩም ግበሩ።

ኣብ ምሃብን ምድጋፍን

- ቆልዓኹም ድቃስ ጸጊቡን ጽቡቕ ቆሪሱን ከምኡ ድማ ጠዓሞቱ ኣብ ቦርስኡ ተጌርሉ ንቤት-ትምህርቲ ከም ዝመጽእ ግበሩ።
- ንቆልዓኹም (ብመኪና) ጌርኩም ንቤት-ትምህርቲ ኣይተምጽእዎ። ክሳብ ባዕሉ ነቲ መገዲ ብእግሩ ወይ ብብሽክለታ ክኸይድ ዝኽእል፣ ንቆልዓኩም እንዳሰነኹም ነቲ መገዲ ኣልምድዎ።
- ስራሕ ገዝኡ ከም ዝወድኡን ከምኡውን ንዝቕጽል መዓልቲ ቦርሳኡ ከም ዝቐረበን ተኸታተልዎ።
- ቆልዓኹም ንዘለዎ ክእለት ምምሃር እመንዎ። ብዝተኻእለ መጠን ብዙሕ ነገራት ባዕሉ ንክገብር ሕደግዎ።
- ቆልዓኹም ነቲ ዘርእዩ ጸዕሪ ትምህርትን ኣብ እዋን ሽግር ንዘርእዩ ትዕግስትን ንኣድዎ።
- ቆልዓ ተጋግዶ ኢልኩም ኣይትንቀፍዎ፣ እንታይ ደኣ ምስኡ ብሓባር ኪንኩም ካብቲ ጌግኡ እንታይ ክመሃር ከም ዝኽእል ሕሰቡ።

ቋንቋን ወልቃዊ ተሞክሮን ምሕብሓብ

- ካብ ንእስነቱ ጀሚርኩም ምስ ቆልዓኹም ብዙሕ ተዛረቡ። እንታይ ትገብሩ ከም ዘለኹም ንገርዎ ከምኡውን ኦቲ ንዕኡ ከቢብዎ ዘሎ ዓለም ኣረድእዎ። ተዓጊስኩም ስምዕዎ ከምኡውን ንሕትኡ መልሲ ሃብዎ። ታሪኻት ንገርዎ ከምኡውን መጽሓፍ ኣንብቡሉ።

- ምስ ቆልዓኹም ሓባራዊ ነገራት ግበሩ። ንምሳሌ ምስኡ ኪንኩም ንመካነ እንሰሳ፣ ንሙዚያም፣ ወይ ከኣ ተፈጥሮ ክትርእዩ ኪዱ። ብከምዚ መገዲ ቆልዓኹም ብምለኡ ህዋሳቱ ናይ ዓለም ተሞክሮ ክቐስምን ህሉው ርክባት እውን ክርድኡ ይኽእል።

- ምስ ቆልዓኹም ኪንኩም ቀጸሊ ናብ ቤተ መጻሕፍቲ ኪዱ ከምኡውን ንክንብብ ሓብ በልዎ።

ብዙሕ ቋንቋታት እንዳለመዱ ዝዓብዩ ቆልዑ

- ምስ ቆልዓኹም ቦቲ እስኹም እትመልክዎ ቋንቋ ተዛረቡ። ቆልዓኹም ወላኪ ብቋንቋ ጀርመንኛ እንተመለሰልኩም እውን እስኹም ኣብታ ቋንቋኹም ጽንዑ።
- ቆልዓኹም ካብ ንእስነቱ ጀሚሩ ጀርመንኛ ከም ዝመሃር ግበሩ። እስኹምውን ነቲ ቋንቋ ከባቢኹም ድሉዎት ኩነን ተምሃርዎን። ንቆልዓኹም ኣርኣዶ ኢኹም።
- ንቆልዓኹም ናብቲ ቋንቋን ባህልን መበቆል ዓዲ ዝመሃሩሉ ስደድዎ (HSK): ንቆልዓ ቦቲ ናይ መጀመርታ ቋንቋታት (ቋንቋ ኣደ/ኣቦ) ምሕብሓብ ነቲ ናይ ቋንቋ ምዕባሌኡ ኣገዳሲ እዩ።

ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት „ብብዙሕ ቋንቋ ምዕባይ“ ርኣዩ: www.erz.be.ch/hsk

ምስ ኣደሻቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ምወሳን

ምጥቃም ኣደሻቲ ስነ ሜዲያ (ኮምፕዩተር/ኢንተርኔት፣ ሃንዲ፣ ኢ-ሜይል፣ ቻት፣ ጸወታታት፣ ፌስቡክ፣ ዩ-ትዩብ ወ.ዘ.ተ.) ብዙሕ ኣገልግሎት ንምውሃብ ዝተዳለወ ኮይኑ፣ ንቆልዑን መንእሰያትን ድማ ዝውቱርን ዕለታዊን ኮይኑ ኣሎ። ተመክሮታት ከም ዘርእዩና፣ ነዘን ሜዲያታት ካብ መጠን ንላዕሊ ኣዘውቲርካ ብምጥቃም ወይ ከኣ ጎዳኢ ንዝኾነ ዕላማታት ክወዕላ ከም ዝኽእላ እዩ (ሱስ ኢንተርኔት፣ ጸርፊ ብኢንተርኔት፣ ትርኢት ባእስታት፣ ፖርኖግራፍ፣ ወ.ዘ.ተ.)። ምስ እዘን ኣደሻቲ ስነ ሜዲያታት ክህሉ ዝግብኡ ሓላፍነት ዘልዎ ርክብ፣ ቆልዑን መንእሰያትን ክመሃርዎ ኣለዎም።

- ቴለቪዥንን ኮምፕዩተርን ኣብ ክፍሊ ቆልዑ ዘይኮነስ፣ ሙሉእ ስድራቤት ኣብ ዝርከቡሉ ክፍሊ ኣንብሩ።

- ቆልዓኹም ኣብ ኢንተርኔት ዝርእዩ ነገራት ተገዲስኩም ርኣይዎ ከምኡውን ዝጸወቶ ጸወታታት ከም ዘርእዩኩም ግበሩ፣ እቲ ዝጥቀሙሉ መራኽቢ ኣድራሻትን ናይ ዌብ ኣድራሻን እውን ርኣዩ።

- ምስ ቆልዓኹም ብዛዕባ ምጥቃም ሜዲያታት ሕግታት ኣውጽኡ ከምኡውን ሕጊ እንተዘይተኸበረ ብዛዕባ ዝህሉ ሳዕቤን ተሰማምዑ: ዝጥቀሙሉን እዋናት ኣብ መዓልቲ/ሰሙን ወስኑ፣ ዝተመጣጠነ ፕሮግራም፣ ጸወታን ኣድራሻ ኢንተርኔትን፣ ኣብ እዋን ምጥቃም ኢንተርኔት ዝርኢ ጠባያት ምሕጋግ።

- ኣብ ፕሮግራማት ቴሌቪዥንን ጸወታ ኢንተርኔትን ዘሎ ገደብ ዕድመ ኣስተውዕልዎ።
- ቆልዓኹም ኣብ እዋናት ዕረፍቲ ክገብሮ ዝኸለል መደባት ዕርፍቲ ደግፍዎ፣ ምስ ስድራቤት ወይ ድማ ምስ መዘናታቲ፣ ከምኡውን ቀጻሊ ኣብ ደገ ናይ ኣካላት ምንቅስቃስ ምእንቲ ክገብር ደግፍዎ።

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ምስ ሓደሽቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ዝምዕዳ ሓሳባት ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ:

www.migesplus.ch > Kind und Gesundheit
www.sucht-info.ch > Elternbrief 8
www.cybersmart.ch

8 ማህደረ ቃላት

ምብኳር

Absenzen

ምብኳር ኣብ እዋን ትምህርቲ ዘይምህላው እዩ።

ምኽሪ ሙያ

Berufsberatung

ምኽሪ ሙያ ዝህቡ ሰብ ሙያ፣ ንመንእሰያትን ብጹሓትን ሓበሬታን ምኽርታትን ብምልጋስ ነቲ ንዕኡም ዝኸውን ትምህርቲ ሙያ ወይ ከኣ ቀጻሊ ትምህርቲ ንክመርጹ ይሕግዝዎም። እሳቶም ኣብ ዞባዊ ቤት ጽሕፈት ናይ ሙያ ሓበሬታ እዮም ዝሰርሑ። (BIZ)

ምወሳድ ዕረፍቲ

Dispensationen

ምወሳድ ዕረፍቲ ንቐጻሊ ወይ ከኣ ንውሕ ንዝበለ እዋን ካብ ትምህርቲ ነጻ ምዃን እዩ። ዕረፍቲ ንምወሳድ ኣቐዲምኩም ዝተቐረብኩምሉ ክኸውን ኣለዎ ከምኡውን ብመልክዕ ጽሑፍ ኣብ ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ከተመልክቱ ኣለኩም።

ምኽሪ ኣተዓባቢያ

Erziehungsberatung (EB)

ሰብ ሙያ ምኽሪ ኣተዓባቢያ ንስድራ፣ ንቆልዑን መንእሰያትን ኣሸጋሪ ኩነታት እንተጋጠሞም ይመክሩ ከምኡውን ነቲ ምኽንያት ሽግር ትምህርቲ የጽንዑ። እሶም ኣብ ዞባዊ ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባቢያ ይሰርሑ።

ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት

Erziehungsdirektion

ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት ናይ ካንቶን ቤት ጽሕፈት ትምህርቲ እዩ። እዞ ቤት ጽሕፈት ነተን ኣብ ማሕበራት ዓዲ ንዝርከባ ቤት ትምህርትታት መድረኽ ተዳሉ ከምኡውን መደብ ትምህርቲ ተውጽእ።

ሰብ ሙያ

Fachperson

ሰብ ሙያ ንኣደ ወሱንን ፍሉይን ስራሕ ዝሰልጠኑ እዮም። ኣንስትን ተባዕቶን መምህራን ንክምህሩን ክመሃሩን ዝሰልጠኑ ሰብ ሙያ እዮም። ካልኣት ሰብ ሙያ ንኣንስትን ተባዕቶን መምህራን ከምኡውን ወለድን ኣብ ናይ ትምህርታዊን ኣተዓባቢያን ዘለዎም ሕቶታት ይድግፉ። ከም ምሳሌ ሰብ ሙያ ምኽሪ ኣተዓባቢያ፣ ናይ ቤት-ትምህርቲ ማሕበራዊ ስራሕን ምኽሪ ሙያን።

ማሕበር ዓዲ

Gemeinde

ማሕበር ዓዲ ንኣገባብ ቤት ትምህርቲ ዓዲ ሓላፍነት ኣለዎ። እሳ ነቲ ትምህርታዊ ኢንፍራ ስትራቴጂክ ተዳሉ። ሕንጻ ቤት ትምህርቲ፣ ኣቕሑት፣ ናውቲ ትምህርቲ። ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ወይ ከኣ ኣብ መስኮት ሓበሬታ ምምሕዳር ዓዲ፣ ብዛዕባ ናይ ከባቢኹም ምድላዎት ሓበሬታታት ትረኽቡ።

መምህር ክፍሊ

Klassenlehrperson

መምህር ክፍሊ ንትምህርታዊን ኣገባብ ኣሰራርሓን ናይ ሓደ ክፍሊ ናይ ምምራሕን ሓላፍነትን ኣለዎ። እሱ ንመዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ዝምልከታ ሕቶታትኩም ይኸውን ጉዳያትኩም መጀመርታ ተማኸርዎ ሰብ እዩ።

ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ

Schulleitung

ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ንትምህርታዊን ኣገባብ ስራሕ ቤት ትምህርትን ሓላፊት እያ። ንቆልዑ ኣብተን ክፍልታት ትምህርቲ ከምኡውን ብዛዕባ ትምህርታዊ ምዕባላ ናይ ምወሳን ሓላፍነት ኣለዎ።

ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ

Schulkommission

ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ከምቲ ኣብ ናይ ካንቶን ሕግታትን ናይ ማሕበር ዓድታት ኣገባብን ሰፊሩ ዘሎ መሰረት፣ ቆልዑ ኣብ መዋእለ ሕጻናትን ቤት-ትምህርትን ከም ዝሳተፉ ትቆጻጸር። ካብኡ ሓሊፋውን ንስትራቴጂያዊ ወሳኔታት ናይ ቤት-ትምህርቲ ሓላፍነት ኣለዎ።

ኢንስፐክተር ቤት-ትምህርቲ

Schulinspektorat

ኣንስትን ተባዕቶን ኢንስፐክተራት ቤት-ትምህርቲ ነተን ናይ ካንቶን ቤት-ትምህርቲ ይቆጻጸሩ።

ናይ ቤት-ትምህርቲ ስራሕ ማሕበራዊ ጉዳይ/

Schulsozialarbeit

ናይ ቤት-ትምህርቲ ስራሕተኛታት ማሕበራዊ ጉዳያት ወይ ከኣ ሞንጎኛታት ቤት-ትምህርቲ ቆልዑን መንእሰያትን ንዘጋጥሞም ማሕበራዊ ወይ ከኣ ውልቃዊ ሽግራት ኣገዝ ወይ ከኣ ምኽሪ ይህቡ። ንመምህራንን ወለድን እውን ይመክሩ እዮም።

Impressum

Die Volksschule im Kanton Bern
Elterninformationen deutschsprachiger Kantonsteil
Sprache: Tigrinya (Ausgabe 2013, DM 751964-v1)

Herausgeber
Erziehungsdirektion des Kantons Bern
Amt für Kindergarten, Volksschule und Beratung
www.erz.be.ch/volksschule, akvb@erz.be.ch

Keine Printausgabe.
Download: www.erz.be.ch/elterninfo

Quellennachweis Bilder
Die Bilder sind urheberrechtlich geschützt.
Alle Bilder ausser Seite 1:
Christoph Heilig | www.foto-heilig.ch
Seite 1: zvg